

Ali İhsan ÖZEROGLU¹

Selçuk ALTUN²

**KABAHATLER KANUNU VE KABAHATLERE İDARİ YAPTIRIM
UYGULANMASI KONUSUNDA BELEDİYELERİN GÖREVLERİ**

Özet

Yerel Yönetimlerin toplumsal düzene katkısı “idari yaptırım uygulamalarını” kapsayan “Kabahatlar Kanunu” ile etkili olmakta ve kendini göstermektedir. Kabahatlar kanunu, bir takım kusurları suç kapsamından dışarı çıkaran ve dolayısıyla adli yargı yerine idari yargıyı düzenlemelerin merkezine koyan kanundur. Kanun, uygulayıcı olarak belediyeleri ve belediyelerde “düzen sağlayıcı” Zabıta Müdürlüğünü sorumlu tutmaktadır. Bu kapsamda belediye başkanları, belediye encümeni ve belediye meclisi Kabahatlar Kanununun işlevselliğinden de sorumlu bulunmaktadır.

Bu çalışma, güncellenen idari para cezalarıyla beraber Kabahatler Kanunu hakkında vatandaşların bilgilendirilmesi ve toplum düzeninin sağlanmasını hızlandırmaya bir katkı olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kabahatler Kanunu, İdari Yaptırım, Suç ve Kabahat

**BLAME LAW AND DUTIES OF MUNICIPALITIES IN TERMS OF
IMPLEMENTATION OF ADMINISTRATIVE SANCTIONS FOR
WRONGDOINGS**

Abstract

The contribution of the Local Governance to social order is effective by the “implementation of administrative sanctions” including “Blame Law”.

Blame Law distinguishes some minor wrongdoings from crime and puts the administrative law, not legal law, just in the center of regulations. According to the law, Municipalities and “Zabıta (Local Police) Departments” are responsible

¹ Yrd.Doç.Dr., İstanbul Arel Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme (İngilizce), ihsanozeroglu@arel.edu.tr

² Mali Hizmetler Müdürü, Beylikdüzü Belediyesi, selcukaltun@beylikduzu.bel.tr

for establishing social order. Within this context, mayors, municipal assemblies are obliged to make the Law effective and efficient.

This study primarily aims to update the people on current financial punishments and, secondly to be a contribution to accelerate the social order establishment.

Key words: Blame Law, Administrative Sanctions, Crime And Wrongdoings

1.GİRİŞ

Türk ceza hukuku sisteminde suçlar temel olarak iki ana başlığa ayrılmıştır. Bunlar, cürüm ve kabahatlerdir. Esasen bu ikili ayırım 01.06.2005 tarihinde yürürlükten kalkan eski 765 sayılı Türk Ceza Kanununa dayanmaktadır. Mevzuat İtalyan Ceza Kanununda da yer alan ayırım Türk ceza hukuk sisteminde aynen yer almıştır. Mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 1. maddesinin ikinci fıkrası bu ayırımı “Suçlar; cürüm veya kabahattir.” şeklinde ifade etmektedir.

Yukarıda ifade edilen ayırım doğrultusunda eski kanunun üçüncü kitabının başlığı Kabahatler şeklinde düzenlenmiştir. Eski ceza kanununda yer alan sisteme göre cürümler 125. madde ile 525. madde arasında, kabahatler ise 526. madde ile 592. maddeler arasında düzenlenmiştir.(Önder-Yurtcan 1990: 112)

“Değişen sosyal, siyasal ve ekonomik koşullar bazı önemsiz ihlaller karşısında devlet idaresine bir takım hakların tanınması gereğini ön plana çıkarmış, özellikle mahkemelerin iş yükünün fazla oluşu, bazı suçların caydırıcılık özelliğini kaybetmesi, adaletin geç gerçekleşmesi, infaz sırasındaki aksaklıklar, yargılamadaki ekonomik maliyetin yüksek oluşu ve adli yargılamadan doğan zaman kayıpları, kabahat türü haksızlıkların Ceza Kanununun dışına çıkarılmasını zorunlu kılmıştır.” (Mahmutoğlu, 1995:123)

Bu sebeplerle 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu ile cürüm-kabahat ayırımı terk edilmiştir. Yeni Türk Ceza Kanunu ile birlikte “cürüm” ifadesi yerine “suç” kavramı getirilmiştir. Kabahatler ise ayrı bir kanunla, 31 Mart 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile düzenlenmiştir.

Aşağıda kabahat kavramını Kabahatler Kanunu çerçevesinde genel olarak özetledikten sonra, özellikle belediyeler açısından uygulama alanlarını yürürlükte bulunan mevzuat açısından değerlendireceğiz.

2- 5326 sayılı KABAHAHLER KANUNU

2.1.Tanım

Kabahatler kanunun 2. maddesi kabahati; “Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.” İfadesiyle tanımlamıştır. Bu tanımda dikkat çekici husus kabahatin “haksızlık” terimi ile anlatılmış olmasıdır. Haksızlık şeklindeki fiilleri işleyenlere ise hapis cezası yerine idari yaptırım uygulanması öngörülmüştür. (Meran, 2006:3)

Kabahatler Kanunu, genel kanun özel kanun ilişkisi açısından, genel kanun mahiyeti taşır. Bu sebeple diğer kanunlarda kabahat olarak düzenlenen veya hakkında düzenleme bulunmayan durumlarda Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır. (Madde 3)

Kabahatler Kanunu kabahatleri suç olmaktan ve ceza kanunlarının kapsamından çıkarma eğilimi nedeniyle hazırlanmış ve fiilleri işleyenlere idari yaptırımlar getirilmiştir. Bu fiiller karşılığında idari para cezası ve idari tedbirler öngörülmüştür. İdari para cezası bir ceza hukuku yaptırımı olan “adli para cezası” niteliğinde değildir.(EGM.B051EGM0110511/1666 syl yzs)

2.2. Kanunun İçeriği

Kanunun birinci maddesinde, toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacından bahsedilerek kabahatlerin genel çerçevesi çizilmiştir. Dördüncü maddede ise “Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir” denilerek diğer özel kanunlarda da kabahat teşkil eden fiillerin sayılabileceği belirtilmiştir.

Kabahatler Kanununun birinci kısım birinci bölümünde altı madde halinde, amaç, kapsam, tanımlar, kanunilik ilkesi ve kanunun yer ve zaman bakımından uygulama alanı düzenlenmiştir. İkinci bölümde ise 7. maddeden 15. maddeye kadar; kabahatin kast ve taksirle işlenmesi, iştirak, içtima, hata, kusuru ortadan kaldıran sebepler, sorumluluk, teşebbüs gibi ceza genel hükümleri yer almaktadır.

Bu bölümün 13. maddesinde, kabahatlerde suçlardan farklı olarak teşebbüsün cezalandırılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Daha açık belirtmek gerekirse; kabahatler kanunu iki kısım olup, birinci kısımda (m.1-31) “Amaç ve Kapsam, Tanıtım, Kanunilik İlkesi ve Kanunun Uygulama Alanı”, “Kabahatten Dolayı Sorumluluğun Esasları”, İdari Yaptırımlar”, Karar Verme Yetkisi ve Kanun Yolları” başlıkları altında dört ayrı bölüm halinde “Genel Hükümler” düzenlenmiştir. Bu suretle, gerek Kabahatler Kanunun’da (m.32-43) yer verilen, gerekse daha fazlası özel ceza yasalarında bulunan kabahatlerin TCK ile “göbek Bağı” kesilmiş, ayrı bir varlık olarak hukuk dünyasında yerini almıştır.(Uğur, 2010:406)

2.3.İdari yaptırımlar ve Zamanaşımı

2.3.1. İdari Yaptırımlar

Kanunun birinci kısım üçüncü bölümü idari yaptırımlar başlığını taşımaktadır. İdari yaptırımlar 16. maddede aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Madde 16 - (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir.

(2) İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir (Corpus)

İdari yaptırımlar üç temel başlık altında ele alınabilir;

- İdari para cezası (Madde 17) İdari para cezaları her yıl yeniden değerlendirme oranı kadar artırılarak uygulanmaktadır.
- İdari Tedbirler (Madde 18-19) ise mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

- Kanunun 40. maddesinde kimlik ibrazı istenilmesine rağmen, kimliğini ibraz edemeyen kişiler hakkında Cumhuriyet Savcısının bilgisi dahilinde geçici olarak gözaltına alma ve tutuklama kararı verilebilmektedir. Ancak kişinin kimliğinin tesbiti halinde hemen bu tedbire son verilir.

Kabahatler Kanununda düzenlenen para cezaları, adli para cezası değil idari para cezasıdır. Her iki ceza da belli bir miktar paranın kişiden alınıp Devlet Hazinesine aktarılmasından ibaret gibi görünse de aralarında, kararı veren merci, infaz biçimi ve yaptırıma bağlanan kanuni neticeler bakımından fark vardır. (Meran.1995:50)

2.3.2. Zamanaşımı

Zamanaşımı, soruşturma zamanaşımı ve yerine getirme zamanaşımı olarak iki başlıkta ele alınmıştır. Soruşturma zamanaşımını düzenleyen 20. maddede yaptırım miktarına göre üç yıldan sekiz yıla kadar belirlenmiştir. Ancak kabahat olarak cezalandırılan fiil aynı zamanda suç teşkil ediyorsa suçlara ilişkin zamanaşımı süreleri uygulanacaktır. Soruşturma zamanaşımının dolması halinde kişiye kabahat teşkil eden fiilden dolayı idari yaptırım uygulanamaz.

Yerine getirme zamanaşımı ise 21. maddede üç yıl ile on yıl arasında düzenlenmiştir. Yerine getirme zamanaşımı dolmuşsa verilen idari yaptırım kararı infaz edilemez.(Corpus)

2.4. İdari Yaptırım Kararı Vermeye Yetkili Olanlar ve Yer Bakımından Yetki

2.4.1. Yaptırım Kararı Vermeye Yetkili Olanlar

Kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idari kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir. Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir. İdari kurul, makam veya kamu görevlileri, ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşunun görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye yetkilidir.(Madde 22)

Belediyeler açısından idari yaptırım kararı verme yetkisi 5393 Sayılı Kanunun 34/e maddesi ve kabahatler kanunu doğrultusunda belediye encümenine verilmiştir. Kabahatler kanunu bir kısım yaptırımları uygulama görevini ise belediye zabıtasına vermiştir.

Belediyeler dışında, mahallin en büyük mülki amiri, kolluk görevlileri, idari birimlerin yetkili kıldığı kişiler ve başka bir suçtan yargılama yapması halinde mahkemelere de yaptırım kararı verme yetkisi verilmiştir.

Cumhuriyet Savcısı bir suç hakkında soruşturma yürütürken bir kabahatin işlendiğini tespit ederse idari yaptırım kararı verebilir.(Madde 23) Mahkemeler kovuşturma evresinde yargılama konusu dışında bir kabahat fiilini tespit ederlerse idari yaptırım kararı verebilir. (Madde 24)

2.4.2. Yer Bakımından Yetki

Yer bakımından yetki konusunda kabahatler kanunu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa gönderme yapmaktadır. Ceza Muhakemesi Kanununun 12. maddesinden 21. Maddesine kadar olan Birinci Kitap, Birinci Kısım Dördüncü bölümünde yetki kuralları belirlenmiştir. Temel yetki kuralı kabahatin işlendiği yerin yetkili kurul, makam ve görevlilerinin yetkili olmasıdır. Bu kuralın istisnaları ise 5271 sayılı kanunda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

2.5. Kanun Yolları

2.5.1. Başvuru Yolu

İdari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren onbeş gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesine başvuru imkanı getirilmiştir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.(Halıcı.2013:65) Mücbir sebepler dolayısıyla sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.

İdari yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir. Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idari yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idari yaptırım kararına karşı başvuru Ağır Ceza Mahkemesi tarafından incelenir.

İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür.(Madde 27)

Sulh Ceza Mahkemesi Kanunun 28. maddesinde belirlenen usule göre gerekirse tarafları da dinleyerek kararını verir. Mahkeme bu kararında, idari yaptırım kararının hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun reddine" veya hukuka aykırı olması nedeniyle, "idari yaptırım kararının kaldırılmasına" karar verir.

2.5.2. İtiraz Yolu

Sulh Mahkemenin verdiği son karara karşı, yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yapılır. Dosya üzerinden inceleme yapan Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir. İdari yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı itiraz mercii en yakın ağır ceza mahkemesidir. (Madde 29)

Öte yandan TBMM Adalet Komisyonunda; kabahatler karşılığında öngörülen idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarına karşı ceza mahkemesine başvuru yolu ve bu başvuruya ilişkin usul,28. Madde ile bu başvurunun inceleme ve değerlendirilmesine ilişkin süreçte izlenecek yöntem düzenlenmiş, eklenen 29.madde ile de,sulh ceza mahkemesinin kararına karşı itiraz kanun yolu düzenlenmiştir.(Yalçın.2007:133)

Ancak ister adli ister idari yaptırım olsun, kural olarak bunlar ancak ilgililere bildirilmekle sonuç doğurur. Yapılmış fakat bildirilmemiş bir işlem, yapılmamış gibidir.(Yurtcan.2005:41)

2.6. Kabahat Çeşitleri ve Uygulayıcı Birimler

5326 Sayılı Kabahatler Kanununun ikinci kısmında kabahat çeşitleri düzenlenmiştir. Bu kısımda 32. maddeden 43/A maddesine kadar düzenlenen kabahatler ve uygulayıcısı makamlara ilişkin bilgiler aşağıda tablo halinde düzenlenmiştir.

	Madde	Kabahat Çeşidi	Yaptırım (2014)	Uygulayıcı Birim
1	32	Emre Aykırı Davranış	İdari Para Cezası 189 TL	Emri Veren Makam
2	33	Dilencilik	İdari Para Cezası	1.Kolluk

			91 TL	2.Belediye Zabıtası
			El Koyma	1.Kolluk 2.Belediye Zabıtası
			Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi	1.Mülki Amir 2.Belediye Encümeni
3	34	Kumar Oynama	İdari Para Cezası	Kolluk
			El Koyma	Kolluk
			Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi	Mülki Amir
4	35	Sarhoş Olarak Rahatsız Etme	İdari Para Cezası	Kolluk
5	36	Gürültü	İdari Para Cezası 91 TL	1.Kolluk 2.Belediye Zabıtası
6	37	Mal Satarken Rahatsız Etme	İdari Para Cezası 91 TL	1.Kolluk 2.Belediye Zabıtası
7	38	Cadde Sokak Kaldırım İşgali ve Mal Satma	İdari Para Cezası 91 TL	Belediye Zabıtası
		Kaldırım üstüne İnş.Mlz.yığana	----- 189 TL – 959 TL	
8	39	Tütün Mamülleri Tüketilmesi (bina ve Toplu tşm araçlr.)	İdari Para Cezası 91 TL	1.Görevlendirilen Memur 2. En Yakın Kolluk
		İzmarit vs. atma	31 TL	
9	40	Kimliği Bildirmeme	İdari Para Cezası (91 TL)	Kolluk
			Gözaltı	Kolluk (Savcılığın Bilgisi ile)
			Tutuklama	Mahkeme
10	41	Çevreyi Kirlatme 1)evsel atıklar 2) Yemek pişirme yerinde atık: 3)Hayvan kesim 3)İnş.atık 4)İnş.atık kldrlmama 5)Ev Eşysn.Bırakma 6)Hurda araç Brkma	İdari Para Cezası 31 TL 959 TL–9.659TL 91 TL 189 TL-5.792 TL 189 TL-9.659 TL 91 TL 477 TL	Belediye Zabıtası
11	42	Afiş Asma	İdari Para Cezası (189 TL – 5792 TL)	1.Kolluk 2.Belediye Zabıtası
12	43	Silah Taşıma	İdari Para Cezası	Kolluk
13	43/A	Maddede Yer alan TCK Kapsamında Suçların Tüzel Kişi Yararına İşlenmesi	İdari Para Cezası	Yargılamayı Yapan Mahkeme

3. BELEDİYELER AÇISINDAN KABAHAHLERE YAPTIRIM UYGULAMA YETKİSİ

3.1. Belediye Encümeninin Yetkisi

3.1.1. Belediye Kanunu Yönünden Yetki

Belediye Kanununun 15/b maddesi belediyelere, belediye yasakları koyma, bu yasakları uygulama ve kanunlarda belirtilen cezaları verme yetkisini vermiştir. Uygulamada belediye meclisleri tarafından belirlenen yasaklar için, Kabahatler Kanunun 32. maddesine göre işlem tesis edilmektedir.

Belediyeler tarafından kanunlarda öngörülen cezaları verme yetkisi kural olarak Belediye Encümenine verilmiştir.(5393 S.K. Madde 34/e) (Dönmez.2009:66) Ancak Kabahatler Kanunu ve Belediye Zabıta Yönetmeliği Hükümleri çerçevesinde, belediye zabıtasının da idari para cezası düzenleme yetkisi vardır.

3.1.2. Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muadil 1608 Sayılı Kanun Açısından Yetki

İlk olarak 1924 yılında çıkartılan ve ek maddeleri ile birlikte onbeş maddeden oluşan bu kanunun iki maddesi dışında diğer tüm maddeleri mülga olduğundan uygulanmamaktadır. Yürürlükte bulunan ilk iki madde ise 5728 sayılı kanunla değiştirilmiştir.

Kanunun 5728 sayılı kanunla değişik birinci maddesinde;

“Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması halinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hallerde uygulanır”

Düzenlemesi yer almaktadır. Bu düzenleme ile Kabahatler Kanununa paralel şekilde Belediye Encümeni yetkili kılınmıştır. (Corpus)

3.2. Belediye Zabıtasının Yetkisi

3.2.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

Kanundaki ifadesiyle belediye zabıtası; beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygulamakla görevlidir (5393 S.K. Madde 51) (Dönmez.2009: 209)

Kabahatler Kanununun dışında pek çok özel kanunla belediye zabıtasına idari yaptırım uygulama ve para cezası verme yetkisi tanınmıştır. Bu işlevi ile belediye zabıtası kendisine kanunen sağlanan imkanlarla orantısız bir şekilde yetki ve sorumluluk altında çalışmaktadır.

Yaptığı işin gereği kolluk kuvvetlerine ciddi oranda yardımcı olan, kabahatler kanununun uygulanması sırasında kolluk ile beraber görevlendirilen belediye zabıtası, pek çok olayda vatandaşla karşı karşıya gelmek durumundadır.

5393 Sayılı Kanunun 51. maddesinin ikinci fıkrasında “Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır” hükmü yer almakla birlikte, adli soruşturmada bu hüküm fazla dikkate alınmamaktadır. Aksine Türk Ceza Kanununun 256. maddesinde yer alan, “*Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır*”, şeklindeki düzenleme zabıta hakkında yapılan suçlamalarda sevk maddesi olarak kullanılmaktadır. Bu maddeden yapılan soruşturma ve kovuşturmaların, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun ikinci maddesi gereğince soruşturma iznine tabi olmaması da zabıta personeli üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

3.2.2. Belediye Zabıta Yönetmeliği

Belediye Zabıtasının çalışma düzeni ile ilgili olarak, 12.03.1990 Tarihli 20459 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Belediye Zabıta Kıyafet Yönetmeliği ve 15.07.1969 Tarihli 13249 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Belediye Zabıta Personel Yönetmeliği bulunmakta idi (Kubat, 2000 C II 808,825)

Ancak, İçişleri Bakanlığın tarafından 5393 sayılı kanuna dayanılarak çıkartılan ve 11/04/2007 Tarihli Resmi Gazetenin 26490.sayısında yayınlanan zabıta yönetmeliği ile, belediye zabıtasının, kuruluş ve teşkilatlanması, görev ve yetkileri, çalışma biçimi vb. konularda tek bir yönetmelikte düzenleme yapılmıştır eski yönetmelikler yürürlükten kaldırılmıştır.

Belediye Zabıtasının görev ve yetkileri yönetmeliğin 10. ve 11. maddelerinde düzenlenmiştir. Kabahatler Kanununda sayılmamakla birlikte kabahat teşkil eden pek çok fiile ilgili olarak, belediye zabıtasına önleyici, düzenleyici ve diğer kamu görevlilerine yardımcı görevlerle birlikte oldukça geniş kapsamda idari yaptırım uygulama görevleri verilmiştir.

3.2.2.1. Belediye Zabıtasının Görevleri

Belediye zabıtasının kanunlarda belirlenen görevleri beş başlık altında toplanmıştır Bunlar; beldenin düzeni ve esenliği, imar, sağlık, trafik ve yardım görevleri olarak sınıflandırılmıştır.

1. Beldenin düzeni ve esenliği ile ilgili görevler

- Beldenin düzenini, belde halkının huzurunu ve sağlığını sağlayıp korumak amacıyla belirtilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak
- Belediyenin mevcut diğer birimlerini ilgilendirmeyen görevleri yapmak
- Belediye karar organları tarafından alınmış kararları, emir ve yasakları uygulamak ve sonuçlarını izlemek
- Özellik taşıyan günlerde yapılacak törenlerin gerektirdiği hizmetleri görmek ve Cumhuriyet Bayramında iş yerlerinin kapalı kalması için gerekli uyarıları yapmak, tedbirleri almak, bayrak asılmasını sağlamak.
- Kanunların belediyelere görev olarak verdiği takip, kontrol, izin ve yasaklayıcı hususları yerine getirmek

- Belediye cezaları ile ilgili olarak kanunlar uyarınca belediye meclisi ve encümeninin koymuş olduğu yasaklara aykırı hareket edenler hakkında gerekli işlemleri yapmak
- Hafta Tatili Kanununa göre izin almadan çalışan işyerlerini kapatmak, çalışmalarına engel olmak ve haklarında kanuni işlemleri yapmak.
- Bulunmuş eşya ve malları korumak,
- Sular Hakkındaki Kanuna göre, umumi çeşmelerin kırılmasını, bozulmasını önlemek; kıran ve bozanlar hakkında işlem yapmak, şehir içme suyuna başka suyun karıştırılmasını veya sağlığa zararlı herhangi bir madde atılmasını önlemek, kaynakların etrafını kirletenler hakkında gerekli kanuni işlemleri yapmak,
- Binalara verilen numaralara ve sokaklara verilen isimlere ait levhaların sökülmesine, bozulmasına mani olmak,
- Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde etiketsiz mal, ayıplı mal ve hizmetler, satıştan kaçınma, taksitli ve kampanyalı satışlar ve denetim konularında belediyelere verilen görevleri yerine getirmek,
- Belediyenin izni veya vergi ve harçlara tabi iken izin alınmaksızın veya harç ve vergi yatırılmaksızın yapılan işleri tespit etmek ve gerekli kanuni işlemleri yapmak,
- Cezaevinde hükümlü olarak bulunanlar ve 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanuna göre, yardıma muhtaç olduğunu beyanla müracaat edenler hakkında muhtaçlık durumu araştırması yapmak,
- Belediye Gelirleri Kanununa göre, izin verilmeyen yerlerin işgaline engel olmak, işgaller ile ilgili tahsilat görevlilerine yardımcı olmak,
- Orman Kanunu hükümlerince belediye sınırları içinde kaçak orman emvalinin tespiti halinde orman memurlarına yardımcı olmak,
- Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında KHK hükümlerine göre verilmiş bulunan sanat ve ticaretten men cezalarını yerine getirmek ve hal dışında toptan satışlara mani olmak,
- Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun gereğince yangın, deprem ve su baskını gibi hallerde görevli ekipler gelinceye kadar gerekli tedbirleri almak,
- Ölçüler ve Ayar Kanununa ve ilgili yönetmeliklerine göre, ölçü ve tartı aletlerinin damgalarını kontrol etmek, damgasız ölçü aletleriyle satış yapılmasını önlemek, yetkili tamircilerin yetki belgelerini kontrol etmek, damgalanmamış hileli, ayarı bozuk terazi, kantar, baskül, litre gibi ölçü aletlerini kullanırmamak, kullananlar hakkında gerekli işlemleri yapmak,
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, işyerinin açma ruhsatı alıp almadığını kontrol etmek, yetkili mercilerce verilen işyeri kapatma cezasını uygulamak ve gereken işlemleri yapmak,
- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, korsan kitap, kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyallerin satışını engellemek ve toplamak,

- sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanuna göre belediye alacaklarından dolayı haciz yoluyla yapılacak tahsilatlarda yardımcı olmak
- Kabahatler Kanunu ile verilen görevleri yerine getirmek,
- Korunması belediyelere ait tarihi ve turistik tesisleri muhafaza etmek, kirletilmesine, çalınmalarına, tahrip edilmelerine ve her ne suretle olursa olsun zarara uğratılmalarına meydan vermemek,
- Mülki idare amiri, belediye başkanı veya yetkili kıldığı amirlerin hizmetle ilgili emirlerini yerine getirmek,

11. İmar İle İlgili Görevleri

- Fen elemanlarıyla birlikte yapılacak yasal işlemleri yerine getirmek
- Güvenlik tedbirleri alınması gerekli görülen arsaların çevrilmesini sağlamak, açıkta bulunan kuyu, mahzen gibi yerleri kapattırarak zararlarını ve tehlikelerini gidermek, kanalizasyon ve fosseptik çukurlarının sızıntı yapmalarına mani olmayı sağlamak, hafriyat atıklarının müsaade edilen yerler dışına dökülmesini önlemek, yıkılacak derecedeki binaları boşalttırmak, yıkım kararlarının uygulanmasında gerekli tedbirleri almak, ruhsatsız yapılan inşaatları tespit etmek ve derhal inşaatı durdurarak belediyenin fen kuruluşlarının yetkili elemanlarıyla birlikte tutanak düzenlemek ve haklarında kanuni işlem yapmak.
- Gecekondu Kanununa göre izinsiz yapılaşmaya meydan vermemek, izinsiz yapıların tespitini yapmak ve fen elemanlarının gözetiminde yıkılmasını sağlamak ve gerekli diğer tedbirleri almak,
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa göre, sit ve koruma alanlarında ruhsatsız yapı, izinsiz kazı ve sondaj yaptıranları, izinsiz define arayanları ilgili mercilere bildirmek,

111. Sağlık İle İlgili Görevleri

- Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunu ve ilgili tüzük ve yönetmeliğin uygulanmasında ve kararların yerine getirilmesinde görevli personele yardımcı olmak,
- Ruhsatsız olarak açılan veya ruhsata aykırı olarak işletilen işyerleriyle ilgili olarak İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapmak,
- Gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlı olup olmadığını denetlemek,
- Ev, apartman ve her türlü işyerlerinin çöplerinin sokağa atılmasına mani olmak, çöp kutu ve atıklarının eşelenmesini önlemek,
- Cadde, sokak, park ve meydanlarda mevzuata ve sağlık şartlarına aykırı olarak satış yapan seyyar satıcıları men etmek, bu hususta yetkili mercilerin kararlarıyla zabita tarafından yerine getirilmesi istenen hizmetleri yapmak,

- Yıkanmadan, soyulmadan veya pişirilmeden yenilen gıda maddelerinin açıkta satılmasına mani olmak, karıştırıldıklarından şüphe edilenlerden tahliller yapılmak üzere numune alınması hususunda ilgili teşkilata bilgi vermek, yetkili personelin bulunmaması halinde tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen kurallara uygun olarak numuneyi bizzat almak ve yapılan tahlil sonucunda sağlığa zararlı oldukları tespit edilenleri yetkililerin kararı ile imha etmek,
- Belirlenen yerler dışında kurban kesilmesini önlemek,
- Çevre Kanununa ve ilgili yönetmeliklere göre çevre ve insan sağlığına zarar veren, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde gürültü yapan fabrika, işyeri, atölye, eğlence yerleri gibi müesseseleri tutanak düzenleyerek yetkili mercilere bildirmek ve bu konuda kendisine verilen görevleri yerine getirmek,
- Bir yerde sebebi belli olmayan hayvan ölümlerinin görülmesi veya hastalık çıkması halinde ilgili mercilere haber vermek, bu yerleri geçici kordon altına almak, yetkililere bu konuda her türlü yardımı yapmak, imhası gereken hayvanların itlafına yardımcı olmak, bunların insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde imhasını yaptırmak,
- Hayvan ve hayvansal ürünlerin nakliyeciliğini yapanların ruhsatlarını ve hayvanların menşe şahadetnamelerini kontrol etmek, mezbaha ve et kombinasi dışı kesimleri önlemek, bunların hakkında kanuni işlemler yapmak,
- Hayvanları Koruma Kanunu ile belediyelere, zabitanın görevleri içerisinde verilen yetkileri kullanmak,
- İlgili kuruluşlar ile işbirliği halinde fırınların ve ekmek fabrikalarının ve diğer gıda üretim yerlerinin sağlık şartlarına uygunluğunun denetiminde ilgili kuruluşların talebi halinde nezaret etmek, ekmek ve pide gramajını kontrol etmek, gerekli kanuni işlemleri yapmak.

iv. Trafikle İlgili Görevleri

- Karayolları Trafik Kanununa göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisindeki karayolları kenarlarında yapılan yapı ve tesisler için belge aramak, olmayanlar hakkında fen elemanları ile birlikte tutanak düzenlemek,
- Yetkili organların kararı uyarınca belirlenen kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksilerin sayılarını, bilet ücret ve tarifeleri ile zaman ve güzergahlarını denetlemek,
- Yetkili organların kararı uyarınca tespit edilen durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerindeki araç park yerlerinde gereken denetimleri ve diğer iş ve işlemleri yapmak,
- Kanunlarla belediyelere verilen trafik görev ve yetkilerinden belediye başkanlığınca uygun görülenleri yürütmek,
- Belediyelerce yapılan alt yapı çalışmalarında gerekli trafik önlemlerini almak,
- Belediyelerce dikilen trafik işaret ve levhalarına verilen hasarları tespit etmek,

- Şehirlerarası otobüs terminalleri ile diğer garajlardaki otobüslerin fiyat ve zaman tarifelerini denetlemek, uymayanlara tutanak düzenlemek,

v. Yardım Görevleri

- Beldenin yabancıları bulunan kimselere yardımcı olmak,
- Savaş ve savaşa hazırlık gibi olağanüstü hallerde sivil savunma hizmetlerinin gerektirdiği ve kendisine verilen görevleri yerine getirmek,
- Korunmaya ve bakıma muhtaç çocukları, özürlüleri, yaşlıları ve yardıma muhtaç kişileri tespit halinde sosyal hizmet kurumlarına bildirmek.

3.2.2.2. Belediye Zabıtasının Yetkileri

Belediye zabıtasının; kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek için belediye sınırları içinde kullanabileceği yetkiler ise şunlardır;

- a) Umuma açık yerleri kontrol etmek,
- b) Boşaltılacak veya yıktırılacak yapılara girmek ve yasal yaptırım uygulamak,
- c) Yetkilerini kullanmasına engel olanları hakkında adli kovuşturma yapılmak üzere tutanak düzenlemek,
- ç) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarına karşı tecavüzleri önlemek,
- d) Umumi yerlerde seyyar satışı engellemek, kaldırımların ve umuma açık yolların işgalini önlemek,
- g) Korsan kitap, kaset, CD, VCD ve DVD gibi materyallerin satışını engellemek ve toplamak,
- ğ) Sağlığa zararlı bozulmuş, kokmuş ve çürümüş gıda maddelerini imha etmek,
- h) Sahipsiz ve başıboş hayvanların muhafaza altına alınmasını sağlamak
- ı) Kamuya açık yerlerde aşırı derecede gürültü yapanlar, çevreyi kirlütenler, pazar ve panayır yerlerinde geliş ve gidişi zorlaştıranlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapmak,

4. SONUÇ

Genel kanun olarak Kabahatler Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte, ceza hukuku sistemimiz mukayeseli hukuka uygun olarak yeni bir evreye girmiştir. Yeni Türk Ceza Kanunu, eski kanunda kabahat olarak yer alan bazı maddeleri suç olarak niteleyerek kapsamına almakla birlikte, kabahat fiilleri ve bunlara uygulanacak yaptırımlar konusunda ana referans artık 5326 sayılı kanundur.

Bu kanunda yer alan onüç çeşit kabahatten yedisinde Belediye Encümenine ve belediye zabıtasına idari yaptırım görevleri verilmiştir. Kanunun sistematüğinden, kabahatlere uygulanacak yaptırımlar konusunda belediyelerin asli görevli kurumlar olarak düşünüldüğü anlaşılmaktadır.

Belediyelere, özellikle de belediye zabıtasına Kabahat fiilleri konusunda, diğer kanun ve yönetmeliklerle de bir çok görevler verilmiştir. Bu görevlerin daha sağlıklı olarak yürütülebilmesi için belediye zabıtasına, özlük hakları ve kendi güvenlikleri açısından birtakım yeni yasal imkanların sağlanması gerekmektedir. Sağlanacak bu yeni imkanlarla, yaşadığımız şehirlerin esenlik ve huzurunun artması konusunda önemli aşamalar kaydedilebilecektir.

Belediye zabıtasının halkın güvenli ve sağlıklı bir kent ortamında yaşama hakkını gerçekleştirilmeye dönük hizmetlerindeki etkinlik ve verimlilik, çağdaş kentlerin yaratılmasının olmazsa olmaz koşullarındandır. Etkinlik ve verimliliğin yolu da belediyenin icra gücünü oluşturan temel kurum ve bireyler olarak zabitanın mevcut sorunlarının giderilmesi, yine kurum ve bireyler olarak durumlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesinden geçmektedir. Bu konuda; Parlamento'dan başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere hükümeti oluşturan bazı bakanlıklara ve alt örgütlerine, üniversitelerden çeşitli sivil toplum örgütlerine ve medyaya, belediye yönetimlerinden yerel halka ve işletmelere varıncaya kadar tüm kesimlere, özellikle de örgüt ve birey olarak bizzat zabitanın kendisine büyük görev ve sorumluluk düşmektedir.

KAYNAKLAR

- 1- ÖNDER, Ayhan; Yurtcan, Erdener “Notlu Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu ve İlgili Mevzuat”, Evrim Yay. 1990 İstanbul
- 2- MERAN, Necati, “Açıklamalı Kabahatler Kanunu”, Kartal Yay., 2006 Ankara
- 3- MAHMUTOĞLU, “Adem Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar Hukukunda Yaptırım Rejimi”, Kazancı Yay. 1995 İstanbul
- 4- DÖNMEZ, Mustafa,” Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerinin El Kitabı”, Yeküd Yay. 2009 Ankara
- 5- KUBAT, Mehmet Doğan, “Mahalli İdareler Belediye Mevzuatı C II”, Dörtgen Yay. 2000 İstanbul
- 6- Emniyet genel Müdürlüğü'nün EGM.B051EGM0110511/1666 syl yzs)
- 7- Corpus Mevzuat Programı, 2.0.19 Sürümü 13.04.2010 Güncelleme
- 8- HALICI, İbrahim;”2014 Yılı belediye Para Cezaları”,İdari ve Mali mevzuat Dergisi, Yıl:14,2013, Sayı:159.S: 62-72
- 9- UĞUR, Hüsamettin; ”Yüksek Mahkeme Kararları Işığında Kabahatler Kanunu'na Göre Kanun Yolları,(Başvuru ve İtiraz)”.Barolar Birliği Dergisi,Sayı:89.2010.:405-438
- 10- YALÇIN, İsmail., ”Tüm Yönleri İle Kabahatler Hukuku”, Seçkin Yayıncılık,2007:133
- 11- YURTCAN, Erdener.,”Kabahatler Kanunu ve Yorumu”,Beta Basım Yayım ve Dağıtım”, 2005:41
- 12- Zabıta Yönetmeliği, İçişleri Bakanlığın tarafından 5393 sayılı kanuna dayanılarak çıkartılan ve 11/04/2007 Tarihli Resmi Gazetenin 26490.sayısında yayınlanan yönetmelik.